

ГЛАС НАРОДА.

ЛИСТ ЗА НАРОДНЕ СТВАРИ, ПРИВРЕДУ, ПОУКУ И ЗАБАВУ.

„Глас народа“ излази сваке недеље на табаку. — Цена му је на годину 3 ф., на пола године 1 ф. 50 новч., на четир месеца 1 фор. аустр. вред.

Дописи се шиљу уредништву а претилата и огласи администрацији „Гласа народа“ у Нови Сад. — Огласи наплаћују се: од редка оваких слова 6 нов. и 30 п. за жиг сваки пут.

НОВЕ СПАХИЈЕ!

Колико је пустих капа остало, пре двадесет две године, да се села ослободе од спахија, и ево опет данас у местима, де се није знало ни за име спахија, у читавој Граници и свуда по кићеном Срему, по Славонији и Хрвацкој уместо једнога спахије, добива свако село шест и више спахија. Спахије те, то су они општинари, које нико не бира за општину, него они постају општинари за то, што плаћају велику порцију. По закону граничарском половину општинара бира село, а половина постаје од оних, који највише порције плаћају. На прилику у једноме селу треба 12 општинара, ту ће шесторицу бирати село а шесторица постају од богаташа сеоских. Има места де нема више од пет шест богаташа, и тако ти људи остају вечити општинари. Чије ће дакле од сада бити општине, ко ће бити господар у њима? И досада господарише понајвише богаташи; али је бар било и таквих места, де су и средњи људи и сиротиња били јачи у општини; али од сада то никада неће бити, од сада ће бити општине спахијаци богаташки, па ако ови буду поштени и добра срца, они ће се смиловати и на јадну рају, али, дао би Бог, да се не преваримо, на мало ће места таквих бити. И досада је по једини сиротињској пасла богаташка овца, и досада је свака аренда општинска била у њиховим рукама, али од сада ће још више.

Шта ћеш ти сиротињо, ко ће да те брани? Ти имаш твоју шесторицу у општини, али знај напред, да твоји никад неће бити тако сложни, кад се тиче тебе бранити, као они по „госпоцкој милости“ кад се тиче себе бранити, па само један нека недође у седницу, само један нека пређе на другу страну, па си пропала.

Али ни то није доста, још те може и горе зло снаћи. Каже се, кнез је поглавица у месту, он заступа место, али узмимо да она шесторица небирана буду сложна, ко ће бити

кнез? онај кога они хоћеју, јер закон каже: кнеза бирају општинари између себе, и тако ће бити толико пута заступник твој, заступник села онај, кога није село него кога су његова браћа изабрала.

Од куда то сад уједаред, за што је то тако?

Бојало се, бајаги, до сада, да ће сиротиња за то, што је више има, овладати сама са општинама, а богати ће бити из свега истиснути, па да то више не буде, за то је изашао закон који вели: пола ми, пола ти.

Добро, пола ми, пола ти, да смо ми једнаки, али од куд да шест кућа имају толика права колико других двеста. Ако је по имању, па ти шест кућа за то имају шест општинара, што имају пет, шест стотина ланаца земље, зашто оне друге куће, које имају три четир хиљаде ланаца земље, за што оне немају према земљи и општинара; кад код вас на сто ланаца земље долази по један општинар, за што и код њих не долази један на сто ланаца. Зар није доста газдама, да је њин онолики део у општини колико им је имање мање од мањих људи и сиротиње.

Али власт мисли, да ће лакше са богаташима изаћи на крај. Газде траже шилтове, газде траже концесије¹⁾, па ако ће се владати онако, како власт хоће, они ће добити што траже — и они ће се тако владати. Половина општинара биће дакле увек подлога судчева, а жупан преко судца, а министар преко жупана и тако ће свуда бити, што министар, што влада хоће. Имамо о томе доказа о скупштини жупанијској, која је држана ово дана у Вуковару у Срему. Тамо су сви скоро велики порцијашки држали уз жупана и сад се каже, народ одобрава све, што жупан ради, а што народ није бирао за посланике оне, које је жупан тео, да му покаже, да нема више вере у њему, то се не узима на ум.

Но било ово или оно, тек сиротиња свуда

¹⁾ Допуштења, да могу ово или оно радити.

пропада. Мајсторија иза мајсторије, крпарија иза крпарије, само да богаташи буду господари свуда и на сваком месту. Но средња врста и сиротиња зна, да се подере временом и што је цело, а камо ли неће крпарија; али чувајте се спахије, да вас раја онда не стане крпити!

ИЗ ИСТОРИЈЕ.

Срби под владоцима од лозе Немањине.

I.

Стеван Немања, велики жупан.

Нема ваљда ни једног Србина, да није чуо за име Неманића, али мало их има, који знају од куд се нас ши најславнији цареви и краљеви, наши свец и мученици, зову Неманићима. Ако је то тек сама приповетка народ наш треба да је зна, ако ни за што друго а оно што ју је чуо од својих старијих. Зашто се дакле Неманићи зову Неманићи, о томе приповедају наши стари овако:

Краљ Техомиљ, кога родитељи зваху тенајући му Деса, или као што је код нас обичај, да свако име грчко скраћују, и на наш калуп кроје, јер Техомиљ је грчко име, назваше га Тешом. Тај Теша имао је четир сина.

Првome сину беже име *Завида*, јер у то доба кад се он родио, највећма су завидили његовоме оцу; други син беше назван *Сретимир* за то, што му је отац кад се он родио *срећно* закључио мир, који је жељно тражио. Трећи син зваше се *Првослав*, јер је први стекао славу оцу своме. Четврти син зваше се *Стефан*¹⁾, што је за живота свога деде Уроша и свога оца Теше непријатеље српске јуначки надјачао, и хвалио се да је од царске крви, цара Константина, а да је славан као и други цареви, за то је и говорио *не сам мањи* од царева, што беху пре мене, јер сам од њихове лозе и отуда назваше га „Немањи“ Немања, а поврзу његову Неманићи.

Немања је добио од оца свога под управу своју: *Топлицу*, *Ибар*, *Расину* и околне земље. А Немања чим је почео господарити, ударио је најпре на Далмацију и отео *Расију* и дољну *Зету*, а господари од тих земаља побегну у *Котор* и *Дубровник*. У тој војни помогао је Немањи босански бан, чију је кћер узео Немањин брат. Но Дубровчани накупне протераним господарима велику војску, те ова удари и потуче Немањинога војводу, па се после осили, и кад јој дође помоћ од грчког цара зароби сву Немањину војску. Али то тако само Грци пишу. Далматинци, у чијој су земљи и били бојеви, о томе ништа не веле, да су они с Грци надвладали Немању. Међутим неће згорег бити, да споменемо како Грци о томе пишу, не с тога

¹⁾ Реч грчка, значи венац, а овде значи победилац, а долази од туда, што су јунаку једном, који је другог победио метали венац на главу.

да се виде како се Грци хвале, него да се види, како су некада војводе један другог срамотиле. Грци пишу: *Кад је грчка војска у Немањину земљу ушла, Немања, ма да је имао војске без броја, сакрије се најпре, а кад га мало страх прође, пошље грчком војводи људе, да га моле за опроштење, но кад ове не пустише пред војводу, оде му сам на суд и то: гологлав, босоног, голних руку до лаката о врату обешено уже, а у руци го мач, па се предаде војводи да чини с њиме, што му је воља. Али се војвода смилова и опрости му.“* Ако ово и није било за то, што Немања није био потучен, али тако би занета било, да је био потучен. Ту сву срамоту морао би поднети и још није истина, да би се грчки војвода смиловао, него би га дао погубити; ко једаред лава у лови не пушта га више у шуму.

(Наставиће се.)

ИЗ ГЕОГРАФИЈЕ.

О широком свету.

Учитељ. Дакле кнеже, ти си баш рад, да сво знање из мене извучеш. Баш никад да од предавања изостанеш. Е видиш брате, то ми је особито мило, што си тако уредан ђак.

Кнез. Е па шта знам, учитељу! До сад сам увек у бирцузу седео, али ево увиђам, да од кад теби долазим, здравији сам, веселији и имам више новаца па ко мислим, да то није хрђаво што радим. Али хајде, причај ми бога ти даље о том широком свету.

Учитељ. Хоћу брате. Дакле сад долази ред на Африку. То ти је, брате мој, чудна земља, пуна свако јаких тајана. Тамо је некад најзнатнији народ живео, који је јунаштвом и вештином својом све ондашње народе надкриљавао. Фараони, које свето писмо спомиње, били су краљеви мисирски (египатски). Прво ћу ти приповедити о Мисиру, јер та је земља од вајкада нама позната. Вера им је налик на веру индијску. Свештеници су први, ратници други сталез. Онај други народ подељен је био опет на три дела. Трећина целе земље била је свештеничка, а трећина војничка. Трећа трећина тек беше народна. О упливу свештеничком на народ сведоче силни мисирски споменици, који су до данас добро сачувани. Од тих споменика најзнатније су пирамиде. То су здања, којих је темељ на четири ћошка, која се горе у врх свршују. Здања су та, мој кнеже, тако висока, као кад би ова наша три торња наставио. Има скоро три хиљаде година од онога доба, кад су сазидане пирамиде и још су у добром реду. То беху гробнице мисирских краљева, Фараона. Врата, кроз која се унутра улази, тако су вешто склоњена, да их човек с великом муком наћи може. Једва су учени људи докучили за улазак тај. И кад су ушли, нађоше силне сандуке и у њима мртва тела човечија, која тако изгледају, као

да су пре месец дана сарањена. Тела та зову се мумије.

Кнез. Кажи ти мени, богати учитељу, како су се та тела могла тако до данас одржати?

Учитель. Е брате, ја ти могу казати како су се одржала, али ти не умем рећи, шта је све рађено, да тако дуго опстати могу. Толико само знам, да се сви делови из тела човечијег изваде, за тим се из нутра добро оперу, с неким мирисима и мастима помажу и тако у гроб положи. Тако сада раде са царевима и другим великашима после смрти, али ове наше мумије не могу тако дуго да остану у целости као оне старе мисирске.

Осим пирамида има још и других споменика, као што су обелиски, храмови њиних богова, сфинге итд. Обелиски су високи стубови од једног јединца камена истесани. Француски цар Бонапарта донео је у Париз такав један обелиск, који је преко 120 стопа висок. То чини 20 хвата висине. Сфинге су слике неких богиња, које су од главе до половине тела изрезане као девојке, а од половине до краја имају тело животињско, т. ј. изгледају као реп рибији или труп коњски, лавовски и т. д.

Становници мисирски су белоглави или кавкаскога боја, само с том разликом, што им је боја тела загаситија од наше.

Највећа река у Мисиру зове се Нил. Река је та врло чудне природе. Сваке године једанпут изиђе из свога корита, те поплави све њиве и љусеве. С поплавом том нанесе блато на њиве, које је неизказано добро ђубре. С тога и јесте жито мисирско најбоље на свету. Житно зрно им је дугачко више од пола палца а у једном влату роди преко 40 зрна. Свако зрно даје око 12 влатова.

Наши учени људи копали су једном поред Нила и дубоко у земљи наиђу на печен лонац. По слојевима (таванима), које Нил поплавом својом наноси, израчунали су, да мора преко четрдесет хиљада година бити, од како је лонац тај тамо законан. Дакле помисли колико је времена пре тога протекло, док се људи нису тако извештили, да могу лонце пећи? За то сваки онај фали, који каже, да свет толико и толико година постоји. Досад бар још не можемо ништа зајамачно касти. Може бити, да ће се и то временом и истраживањем пронаћи.

Гробља општа мисирска била су са оне стране језера Мерија. Кад дакле ко умре, морали су га на чамцу преко воде носити. За превоз тај плаћала се једна оболла, новчић један. И код нас Срба има обичај да мртвацу у гроб бацимо по коју пару, да се сирому може превести преко језера живота на ону страну света, де је крај свему, па за то нека је за данас и крај овоме моме казивању.

(Наставиће се.)

З А П Р И В Р Е Д У.

Како треба прасце одгајати.

Какав је наш народ у свачему, таки је и у гајењу свиња, а свињи су у нашем народу тако рећи роба којом се он највише бави, тако да ту робу извози чак и у друге земље. Особито се у Србији многи свињи одгајају. На макар да би гајење свиња могло бити један од најбогатијих извора, који би силни новац згрћао у српски џеп, опет за то наш свет није ни најмање гледао да потражи пут како би своју робу што боље дотерао, те да му се стоструко наплати труд што га је положио, док је ту робу дотеривао. Мисли, а зар човек може учинити, да му крме буде веће, гојазније; ако је рђава пасма, крме ти никад не угоји. Но то није баш ни тако. На што је код нас тако, то није ни чудо, али је готово тако исто и у другим сретнијим земљама. Највећу бригу воде како ће што боље одгојити теопце, јагањце или ждребад, а свиње нико ни у фрштец.

Што се тако малена брига води о свињама, то бива за то, што људи још мало познају нарав и природу у свиња, не знају да свинче много зависи од природе, да здраво осећа све што се око њега збива, па баш за то да га треба што бољма неговати. Кад је тако с матором свињом, да шта тек мора бити с прасетом. Ту се човекова нега иште још пре, већ и за то, што је свинче једино од питомих животиња које опраси у једаред по више одојчади, а све друге питоме животиње највише ако двоје младих донесу на свет. После свиња није тако одана за својим одојчадима као што су све друге домаће животиње, а што најпре иште човекову негу, то је ово, што се може видети само код свиње: приближи ли се само друго свинче њеним одојчадима, она одмах гледа испод очију, па хоће и да јуриши, — али она бојме кад год од милоте хоће и да поједе по које одојче. Ако ћемо помислити, да то долази отуда што јој се и сам мозак поремети од оног силног сисања — како ћемо си онда растумачити то кад видимо како на пр. кобила мери и пази на сваки свој корак док је суждредна, пази и како ће се наместити, само да своје ждребе никако не повреди. У опште свиња за своју одојчад слабо мари.

Кад човек узме да одгаја прасце, онда мора пазити, да их храни што снажнијом храном и да им даје храну увек једном мером. Као што се год код узгоја сваке друге животиње и марве мора највећа нега дати маторци док је млади сисају, тако је исто и код свиња: мора се пазити и каквом ће се храном хранити маторка, а и колико ће јој се дати на један мах да поједе. По што она онда том храном храни и себе и своју одојчад, то јој наравно тада треба и више хране, него обично. Али и с том променом у храни не сме се почети на пречац, него се живинче мора мало по мало учити на ту повишицу у храни. У тим при-

ликама не треба човек ни најмање да се обазире на прождрљивост живинчета, особито се на то мора јако пазити код свинчета, јер баш њему „све сито, очи нису“, једе докле год има пред њим, па се врло лако може да преједе. С тога је најбоље давати свинчету да једе по више пута на дан, али да богме сваки пут онолико колико је нужно. Грдна би погрешка била, кад би се свинчету које узмеш да одгајаш на један пут дала сва она храна што му треба поделити на више obroka, јер кад се тако сва храна смеша па остави у валову, кади или у другом каквом суду, онда се у храни раскачка све оно, што баш највећма свињу храни, као што су помије, сва јела што се праве од сурутке и др. То често хранење наравно да односи и доста времена а и доста труда; но кад човек хоће да имаде ваљане свиње, он не треба да жали ни труд ни време.

Кад се свинче тако на оброке храни, онда се да богме и не догађа тако често да остану иза њега у валову огризине; а то није баш тако по све мала добит, јер кад на огризине успеш нову храну, она се онда сва уквари и прокисне. Људи који марву и друге животиње одгајају као што треба, а још се у том послу држе и онога правила да „и свиња већма напредује у чистоћи и реду, него у кртогу и гаду“, — ти да богме пазе и како се храна даје, а и у што се даје, па ту и нема ни да свинче оболу, ни да му се храна уквари.

(Продужиће се.)

(Шта ваља радити са промрзнутим кромпиром.)

Промрзнут кромпир да богме није за јело, али опета за то не мора он отићи на ђубре. Промрзнут се кромпир обично употребљује за жестику (шпирит), но није он баш за то најзгоднији, а имаде на што се може и боље употребити. Са смрзнутим кромпиром ваља ово чинити. Пре свега ваља га обарити. За тим треба јаму ископати, па ако се може навек је боље даскама је поставити; ако се не може то урадити, онда треба јаму страновито копати, и дно и стране сламом обложити, да се песак или земља не меша с кромпиром. У ту јаму ваља обарени кромпир усути, па га што боље утабати (сабити), и горе га опет покрити сламом или шуљком, а поврх тога ваља набацати земље, да се кромпир и боље утаба, а и да га заклони од кише. Кромпир тако прозукне и може трајати годинама, а да се не уквари. Ту нићу јако воле и говеда и свињи, јер их здраво гоји. У сретним земљама де се гледи да ни једно једино зрице не оде у штету радили су то више пута с кромпиром од неких триест година амо, и никад се нису омели.

(Како се прорашће може сачувати од шкољливих буба.) Дobar газда знаће, да хладно време не тамани шкољливе бубе, јер чауре и јаја од више таквих буба могу издржати врло велику хладноћу. Та ево ове је године баш било доста хладна времена, па се опет за то са свију страна туже на силесију гусеница и

много штету што је почини буба. Него влага њих јако тамани па макар време било топло. После ће сваки добар газда знати, да много мање или готово ни мало не иду бубе на дрва што су у крају пута, де је у рано пролеће силна прашина. Кад се то двоје знаде, онда се може доскочити и тој невољи од шкољливих буба. Рачунције су Инглези не давно већ то пробали, и лек збиља поможе. Они прскају своје прорашће водом и праше прашином, по највише кречним прањком, па бубе никад да им изеду воће и друго прорашће. У пролеће просто попрскају воће водом из штрцаљке, па онда узму онај прашак на вејачу, па и тим попраше. Оба двоје ваља урадити пре него што изађу бубе и гусенице из свог завоја, а још је најбоље пре него што излегу из јаја; особито ваља добро попрскати пукотине у кори, јер ту се та поган највише нагомила. С тим се треба журити пре него што прорашће почне цветати. Што ће се можда прорашће напунити прашином и од воде овлажити, то му ништа не ће шкодити. Па баш да се и прашином не напуни, најбоље га је прашити јутром док је још роса на њему или после кише, онда сав прашак остане на лишћу и не улази у саму биљку. После кад је све то урађено, ваља прорашће опконтати да понадале бубе, чауре и јаја угину у земљи.

ЗА ПРОМЕТ И ТРГОВИНУ.

О мери на пијацама.

Нерадо имамо посла са господом, још од малена немилу нам је варошка кућа и одлазили смо у њу само кад треба порцију платити, а ако смо нашли, да нас ко у том замени нисмо ни онда, — али ма нас у капетанију цитирали¹⁾, народа ради, за који смо и покренули овај лист, неможемо забацити допис, који смо поново о новосацким пијацама добили. Тај допис гласи:

„Већ осам дана протекоше, како сам вам писао о нареду на новосацким пијацама, али за то никоме ни бриге, комесар се још и данас по пијаца вуче, па све гора чуда и покора чини. Са свију страна туже се људи, како им се на очиглед закида, па им још комесар прети, да ће их варошкој кући отерати, ако неће онде изручивати де он хоће.

„Тако су пре једног Надаљчана преварили са 160 фунти на кантару, де је било 7 мерова. Једног Ђурђевчана преварише с једном центом на 8 мерова који, кад оде Чивутину и рече да га је преварио, овај му одмах без размисљања све наплати; само да се буна не прави и да му се бајаги муштерије не одбијају. Једноме пак Жабалцу одкинуше на 6 мерова 120 фун. и једну му форинту још у рачуну закидоше, јер мислише да овај рачунати неће. Али кад овај нађе свог човека који му израчуна, оде после Чивуту, и овај

¹⁾ Реч латинска значи позвати, звати кога, да сам собом дође у суд.

КАЛЕНДАР ЗА МЕСЕЦ АВГУСТ.

III. Седмица.

ДАНИ	ПО СТАРОМ.	ПО НОВОМ.
Н. 15	Велика госпођа (Успеније)	27 Јосип калап.
П. 16	Убрус Христов.	28 Августин влад.
У. 17	Миرون и Стратон.	29 Усековање.
С. 18	Флор и Лавро.	30 Ружа из Лиме.
Ч. 19	Андрија стратилат.	31 Рајмондо и Изаб.
П. 20	Самуило пророк.	1 Рујан. Егидије.
С. 21	Тадија апостол.	32 Јеврем.

ПОДЛИСТАК.

ОН ЈЕ ПОБЕСНИО.

ПРИПОВЕТКА.

Јутро беше суморно. Бели облаци освануше на небу. Киша је из њих прокапавала и обећавала да неће скоро стати. Ја сам уранио. Сео сам у крај кревета, спустио ноге доле и доњао. Био сам зловољан као и јутро што беше.

Ни сам можда ни толико седио, колико треба времена да коракне човек педесет корачаја, кад се у кујни испред моје собе поче неко друштво купити. На собњи врати моји беше стаплен прозор и видело се кроз њега у кујну. У кујни беше још мрак, па не могах одмах распознати ко је то у нутра ушао, али кад сам се мало боље загледао, видим моју матер, видим сестру, видим њену децу, па ту је где и мој брат од стрица, ту је његова жена и ту су — њихова деца, ту је дакле читава родбина моја.

Ја сам се томе јако зачудио. Шта ће то рећи? Одкуд да тако рано долазе ми гости? Али све све, али од куд моја мати дође са братом од стрица, кад не би трпели ни да их мртве на једни коли носе? Седам је година како они због деобе једно другог погледали нису. Пре седам година беше мој брат голобрадо момче и кад би сада моју матер запитали, да ли јој синовац има бркове или нема, она вам не би знала казати, а брат ми је од комшија чуо, да ми је мати оседила. Десета је година од како сам ја ђак у Карловцима. Беше доба када сам са братом од стрица у љубави живио, и он ми не дође у гости, а сад сам се поред матере и ја с њиме завадио. Ја га тако не мрзим, мене није за срце ујео, као моју матер, али опет од куд он сада мени у госте. Па на што вући децу са собом, за месец дана биће факација, па ће ме видети ако су се ме баш зажелели!

То сам од прилике мислио, кад сам видео своју родбину у кујни. Али ја сам могао још много више мислити, јер гости моји никако да улазе у собу. Видим да се нешто комешају, па као да полагамо плачу.

То ме збуни, те место, да сам устао и изашао пред њих седио сам као везан за кревет и већ сам се почео љутити на све.

Та шта се тако страшно могло десити. Ако је преко коњ или во, на што ту плакати, ако је изгорела кућа

му одма даде форинту, а није наново рачунао. Така дакле варања, отимања и закидања са сваким Србином бивају. Обећају му се 10 нов. више, па му после деру 9 кожа; и то су само Чивути у стању; јер они су само у том вешти; мера имају различити, имају и прави, а имају и шупљи, па оловом заливени а кантар знају тако са зуба спустити напред, да одма на малом терету 50—60 фун. закину, па ту је још и комесар који то све потврђује. Људи би многи и ту-жили, али веле, да је радено доба, па се боје ићи варошкој кући и по суду се вући. Комесар се исти тако осилио, да прети да ће оном, који његову заповест неслуша и који против њега говори, главу и уши посећи сабљом, коју је од принца Алберта после буне добио. Тако је грдио пре неке људе, који за другог купују рану, а не за оне, од кога он хасну има и који га плаћају и мите.“

Толико вели дописник, а ми овим позивамо власт, које се то тиче прво: да даде публицирати на пијаци, има ли и ко је комесар на пијацама.

Ако има, позивамо варошко заступство, да га из варошке благајне плати и закуне на поштење, а не да живи од намета, друго, молимо власт, које се тиче, да нареди, да Чивути не смеју куповати рану на другом месту, него на пијацама, де је варошки кантар, па нам не би наша браћа Сремци по пијацама са празни цакови тумарали и из друге руке по двоје новце куповали, а и други трговци, који би боље мерили и поштеније плаћали, могли би што закупити, а овако долази на пијацу све пробрано и хрђаво.

Треће, моли ли би оне, којих се тиче, да нареду, да се онај новчић за кола на пијаци не плаћа, или ако није другојачије, а оно, да се уз цедуљу за калдрму узима, јер ми добро знамо, да сиротиња нејде у цркву, што више пута ни крајцаре за тас нема. Ша тако теже јој је пре него што уђе у варош платити један новчић него при изласку десет.

Ми се надамо, да ово неће бити глас онога, који валије у пустињи, а ако се посведочи да смо у пустињи, онда ћемо бар знати како се ваља за пустињу наоружати.

Нови Сад, 12. августа.

Житна пијаца почиње с дана у дан све јача бивати. Угодно време послужи наше земљеделце да своју летину готово довршише, услед чега и већи довози бивају.

Жита при свем том, што га је ове године мало добивено, опет га се доста на пијацу доноси и стоји: ново 5.80 до 6 ф. беч.ц. Зоб; много је има и што год је се донесе радо се купује. Стоји: ф. 3—3.20 цента.

Лечал врло леп 3 фор. цента.

Кукуруз почиње се тражити и кошта од 3.60—3.80 бечка ц.

КУРС ОД 11. АВГУСТА 1871.

Сребро	120.65
Дукати	5.80

нашито њих толико, да ми то јављају, и баш ако су имали други пута за то доби, шта ће сестра и њена деца, кад они имају своју кућу?!

Једва једаред отворише се врата. Напред уђе мати, сва исплакана, за њом иде сестра, за сестром брат и тако редом. Сви стадоше око врата и само мати одључи се и приђе ми ближе. Ја сам дотле навек, чим опазим матер, скочио, па је пољубио у руке, али шта ми сад беше, не знам, тек ја се не макох с места.

Видим на свима да су нешто поплашени. Старији све се нешто обзиру, а деца крију се иза кецеља материних. Нико да прослови коју. Мени већ додијало беше. Већ сам се почео љутити, те се продерем:

— Шта је, шта је то било?

— Хвала Богу кад није ништа, добар је Бог, моли му се синко, све ће добро бити, одговори ми мати, а сузе јој грнуше из очију.

— Та говорите шта је?

— Ништа, брате слатки, прихвати сестра, није ништа, немој се само ти брате једити.

— Та што ме мучите толико, газујте једаред, шта се то догодило?

— Белов нам побегао од куће, додаде брат од стрица.

— Па за то сте ви — дошли, да ми то јавите. Е то је већ одвише. Ту мора човек побеснити.

И ја скочим са места де сам седео, у тај мах спадну с кревета маказе, које сам синоћ на њему заборадио, те звекну као какав ланац.

Мати и сестра вриснуше. Сна и деца већ су била у кујни, а брат уплашен крочи две три корачи на траг па уздану:

— Побеснио је сирома!

(Продужиће се.)

ШТА БИВА ПО СВЕТУ.

Вршачка нова општина није задовољна са саборским решењем и искала је од сабора, да се њихова ствар преда власти, која има да најстрожију истрагу поведе и да размирицу реши.

Као што се чује Романи су пристали на понуду српског сабора о фондовима и помешаним општинама и само још се о томе ломе, да ли ће судом тражити од Србаља који манастир. По овоме, као да ће и у Банату бити једаред реда. Само треба Срби при деоби по општинама да буду на опрезу, јер су мањи и слабији, а што се тиче суда за манастире, слободно, ми се на суду за манастире не бојимо, само кад се испод руке не дадоше.

У Хрватској и Славонији сад су општине и жупаније друкчије уређене. До сада је свако место имало свога кнеза, а сада на три и више места долази по један кнез. Овога кнеза бирају тако, да сиротиња сваког места изабере два три изасланика, а богаташи, којих има у једном селу шест седам или неки више, толико, и тако навек од сада мора бити онај кнез, кога богаташи хоћеју. Ти који су те нове законе кројили, нису баш мислили на то, да богаташима дају већу власт од других, него су се надали, да ће ове лакше задобити за себе, а ми се опет надамо, да баш онај, који шта има не мора бити туђа пришипетља. Али ипак морамо јавити, да су у Срему бар било на силу било наговором опет за кнезове они људи дошли, које су судци и нотароши тели, а судци и нотароши су остали они, које је жулан тео.

Из хрватске крајине пишу, да тамо чују, да се неће шуме крајинске продавати, да је дакле послушан глас народа, а не Андрашијев и неког Орешковића.

Турци што су у Приједору убили надзорника, што је градно гвоздени пут, биће кажњени. Од њих 34 биће њих двојица погубљена, осам долазе на рубију, а остали ће се протерати у Азију. Турци се страшно љуте, што за два Ђаура толчке свеचे синове кидишу.

У беловарској жупанији већ су се спремили, да бирају посланика на хрватски сабор. Дакле ту о граници више ни спомена.

У Црној гори обилазио је један учитељ школе црногорске, и нашао у 20 школа, које су већином нове и добре, 947 редовних ученика, дакле у средњу руку 47 ученика у свакој школи. Успех је скоро свуда врло добар. Евала Црногорцима и на томе.

У купатилу Гастајну састаће се Андраши, Бајет и Бизмарк на договор. Што они уговоре јамачно неће бити по Славене добро, те се већ с тога каже: да ће Русија са Француском да се здружи.

Ове недеље почињу у Бечу договори између пољских и словинских вођа. Пољаци су досад навек држали уз Немце, само да могу владати над Словинцима. Сад како су Немцима пољски рогови, ваљда ће друкчији бити. Дошли су даље у Беч ради договора: из Далмације др. М. Клајић, из Хрватске бискуп Штросмајер, а за Чехе веле, да су се већ изравнали са Бечом.

У тителском баталјону једнако се тера стара комедија. Тамо иште ратно министарство, да општине праве канале по риту. Нико о томе не зна више нити уме општинама боља савета дати, него што пише у „Застави“ човек, кога Шајкаши добро познају, за то молимо сваког Србина, који има 93. број „Заставе“, да га даде, да се чита од куће до куће, и додајемо: Шајкаши, не дајте се поплашити и не пристајте ни на што, док не запитате вашег заступника. Угледајте се на Чивуте, који су заиста пре-предени, па опет без свога адвоката ништа не раде.

7. августа отворио је бан хрватски изложбу школских ученичких ствари у Загребу.

У Црној гори хоће глад да овлада.

6. августа били су избори за народну скупштину по целој Србији. Садашњи се посланици бирају на три године.

Исмаил паша, губернатор арбанашки, збачен је, а Мехмед паша отишао је с војском у Скадар, да умири Арнауце.

Из Француске нема за сада никакве важније новости, до да се војници француски по чешиће потуку са немачким, па Немци прете, да ће с тога поново ударити на Француску.

На главној скупштини жупаније сремске десно се овај леп догађај. Католички свештеник Милер из Чалме, заузео се највише, да на сремским печатима буде само српским словима написано: „Жупанијска сремска област.“ Ту се на скупштини решило, да се сремски суд премести из Товарника у Шид, али пропаде предлог, да се сремски суд премести из Илока у Черевин. На скупштини је још доказивано, да су закони за општине неваљали и шта више опасни, али бадава господи су по вољи, па тако мора бити.

РАЗЛИЧНОСТИ.

(У недељу) на светог краља Иштвана давали су Срби у Новоме Саду парастос српским мучеником што 1848. и 1849. год. за правду Бога платише главом и витешким јунацима, што тих година погибоше на бојноме пољу. Првих беше 300, а других четрдесет хиљада. Вечна им памет!

(Пре неколико дана) поробљена је пошта између Глине и Вргина моста. Однешено је једанаест хиљада и 800 фор.

(Колико се вади злата у североамеричким државама.) Кад је оно после француско-пруског рата ударила Пруска на Француску ону страшну глобу, да јој накнади то, што је потрошила ратујући, посумњали су се неки, е да ли има у читавој Европи

толико новца, колико Пруска пиште, а камо ли у самој Француској. Како је у Европи не знамо, али ево како је у Америци. На жељу једног члана са конгреса и то из статистичког одбора (статистички одбор — то су неколико избрани људи, који имају да бележе бројевима, како се креће у једној земљи цео живот народа, т. ј. да бележе на пр. колико вреди све оно, што се у ту земљу увезе, колико ли оно што се извезе, колико се народа рађа и умире и др.) у Вашингтону (варош у северној Америци) забележено је колико се добија злата у североамеричким државама. Одбор је нашао да је од 1848. год. до 1869. извађено злата што вреди 1.071.451.461 долар, то јест: један билијун, седамдесет и један милијун, четири стотине и педесет и једна хиљада, четир стотине и шездесет и један долар. (Долар је североамеричански новац, вреди око 2 фор. а. вр.)

(Промет с новинама.) Из ових бројева може се видети колико се аустро-угарске новине читају у туђем свету, а колико туђе код нас. Одатле се види да се у последњих десет година много мање читале стране новине у Аустро-Угарској него од пре. Претплата аустро-угарских новина што су се слале изван земље износила 1860. год. 38.000 фор., 1861. год. 45.000 фор., 1862. год. 54.000 ф., 1863. год. 61.000 ф., 1864. год. 55.000 ф., 1865. године 55.000 ф., 1866. год. 60.000 ф., 1867. г. 62.000 ф., 1868. г. 66.000 ф., 1869. г. 78.000 ф. У Аустро-Угарску увезено је 1860. г. новина што вреде 279.000 ф., 1861. г. 260.000 ф., 1862. и 1863. г. сваке по 250.000 ф., 1864. г. 259.000 ф., 1865. г. 249.000 ф., 1866. год. 215.000 ф., 1867. г. 219.000 ф., 1868. г. 228.000 ф., 1869. г. 231.000 форината.

(Једна слика из библије.) У некој стародревној цркви у Ердељу овако је насликана жртва аврамова. Малом су Исаку везане руке на леђи и клечи на дрвима; стари Аврам место оштра ножа држи пушку, па само да је опали; кад ће да онали неравно покаже се анђеолова изабавитељ, али он никако не сме громким гласом да забрани Авраму овако дело, јер би се Аврам могао унлапити па оналити смртоносно оружје. У тој невољи показао је сликар биетри вештачки дух. Он дакле направикако анђеоло држи у руци цуно ведро воде; небесни посланик дакле полије водом свисцу на пушци и седог она по глави — и Исак је спасен! Овај што га је послао бог да замени Исака не види се на слици, он се налази иза густог цбуна.

(Штедња у Чешкој Моравској и Шлеској.) Ево бројева који нас бране да смо имали право кад смо у последњем броју позвали народ да оснива штеднионице. Чешки је народ данас сарамерно најбогатији од свију Словена, а то учинише доста и штеднионице. Ево како оне стоје код Чеха. Крајем године 1869. било је у Чешкој (Чемској) 51 штеднионица, у Моравској 14, у Шлеској 5, свега 70. Цео новац у штеднионицама је у Чешкој 87.574.591 фор., у Моравској 10.829.711 фор., у Шлеској 2.198.625 фор. свега преко милијун и по форината прихода. У тој је јединој години уложено само у Чешкој штеднионици 12 милијуна фор.

(Копане блага) Већ је три дана, како су две неке жене из Пеште, што су добиле од министарства допуштење, да у Новоме Саду копају благо, тај посао одпочеле и никако ни трага ни гласа од блага. Оне га копају у гробљу римском. Најпре су кушале срећу на једном месту, после на другом, на трећем и ево трећег дана већ су на четврто место дошле. Оне имају неки план, да је то благо закопано, али људи кажу, да је гробље од буне поремећено, те сад нису на чисто де је. Благо то, веле, да је закопао неки капетан мађарски из града, један дан пре, него што ће се предати град Варадин. Саме те жене не знају добро, какво је благо, него веле, да има и новаца и других златних ствари, а по свој прилици биће то путири и друго злато и сребро што су га Маџари по српским црквама у околини напљачкали. Капетан тај, који је благо закопао, умро је, а жене, што га сад копају, кажу, да су његове рођаке. То су сироте жене.

на немају новаца да га саме копају, него се нашао до десетак људи, који копају, па да после кад ископају, поделе благо. Ако шта буде од свега тога, јавићемо други пут, а ако и не буде, јавићемо бар то шта смо даље о копању чули.

ДА СЕ СЕТИМО!

Још два листа па је дошло време, да се на ново плаћа. Ми се надамо, да са нама неће бити као са осталим народним пословима, да се нагрне испочетка, док је ствар нова, а кад прође неко доба, а оно све оладни. Ми држимо, да ни ово што ми радимо није сиграчка и да народ наш није дете, које баца сиграчку само за то, што хоће другу нову, па ма и гора била. С тога молимо пре свега пријатеље своје да не малакшу у доброј вољи око скупљања, а после старе уписнике, да нам и на даље остану добри пријатељи. Ако већа одзива буде, гледаћемо да лист још јефтинији буде и од бољег одзива зависи и то, да лист и ваљанији буде, јер ће се моћи више руку око њега прихватити, а овако пише га тако рећи од аз до ижице само један човек, а бог ме испрне се и један бунар, кад се не престано из њега вади, а да не малакше један човек.

Ко нам је што год остао дужан нека то пошаље и нека дода још једну форинту да добија новине и на даље за четир месеца почињући од 1. септембра па до последњег децембра или управо до нова лета, а ко нам није дужан, али нисмо ни ми њему дужни, тај нека такође пошаље једну форинту до нова лета. Ко нам не пошаље новце до првог септембра томе нећемо моћи новине шиљати.

Првих бројева, које смо у 1500 примераке штампали немамо, али ћемо све, што немамо наново прештампати, чим штампарија мало маха добије.

Многи нам не верују да имамо до осамнаест стотина уписника, јер им је чудо, да за кратко време један лист толико скочи.

Приносимо дакле браћо и пријатељи својски око тога, да се ти људи још већма зачуде. Народу ће то на добро, а њима мило бити.

У Новоме Саду 5. авг. 1871.

АДМИНИСТРАЦИЈА
„ГЛАСА НАРОДА.“

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

Већ је у велико доба, да се понови погодниша претплата на „Домаћег лекара.“ Као што нам уредништво тога тиста јавља, Новосађани, који су се у почетку стотином на тај лист претплатили, сада су скоро сви заборавили на њега. Ако је кривица до тога,

што пређашњи скупљач није зашао да покупи на даље претплату, он ће заћи, ако је обичан немар, онда нам је жао. Та кад плаћамо лекару, који нам у недељу дана једаред долази на годину дана по десет форината, зашто за онога, који нам је непрестано у кући, да не дамо 2 фор. Нужна је поред живог лекара и књига, а особито у напрасним болестима, де док ти лекар дође, већ је доцкан. Стога препоручујемо „Домаћег лекара“ свакој кући српској, а нарочито молимо познанике његове Новосађане да га се сете.

НА ЗНАЊЕ!

Члановима српске уједињене омладине, омладинским дружинама и свима српским родољубима јавља се овим, да је

СРПСКИ ОМЛАДИНСКИ КАЛЕНДАР за преступну годину 1872.

данас из штампе изишао, и да се може добити за сада у Новоме Саду: код годишњег одбора уједињене омладине српске и у српској народној задружној штампарији. Цена му је 50 нов. а. вр.

Још једанпут понављамо, да је овај календар у више хиљада истисака штампан и апелујемо на ревносне чланове омладине, да што већма приону око растуривања истога по народу.

У Новоме Саду 12. августа 1871.

Омладински одбор.

Имам дело за штампање, под именом

„ДОМАЋИ ЛЕКОВИ“

то дело садржи у себи више стотина лекова против многих болести, и то, има по 10—20 лекова и различних начина лечења против једне исте болести; а има и тајних лекова ту.

Да би публика увидети могла ваљаност дела, које ће повеће бити, па због тога и скупе бити морати, наукао сам по жељи пријатеља мојих извадити из њега само једну болест и то најобичнију, за коју сваки на свету зна, а и најопаснију, јер нам је она многи дични цветак, многу лепу и голему надежду пре времена у гроб свалила и за себе у једну књигу издати, то је несретна болест

ЈЕКТИКА (ФТИСИС)

У тој ће књиги бити:

Шта је јектика; по чему се познаје она; по чему се познаје да је већ развила се; како се развија иста и крај њен; па онда шта доприноси, да се она појављује пре времена, како ће се човек сачувати унапред од исте. — Узроци јектике и лечење против јектике.

Ту сам најпре и најпре казао, шта говоре најславнији доктори, медецинари о лечењу против јектике, изложио сам и начине лечења њеног; па онда сам наређао око двадесет домаћих лекова и начина лечења. Ту књигу мислим издати и у препоруку оне књиге, коју сам у почетку споменуо. Уговорио сам и са штампаријом, и она ће за три недеље дана, од дана кад јој дело предам, са печатањем готова бити. А кад ће то бити — то одвиси од света српског, јер требају ми новци за штампање.

Молим дакле учиво свакога родољуба српског да се или сам претплати на што више књига, или да се заузме својски око скупљања претплатника.

Поглавито се обраћам на преосвећену гг. епископе архимадрите, игумане, калуђере, учитеље и браћу свећенике, на трговце и мајсторе наше, да се по селима заузму, како ће ми се у подuzeћу овом помоћи. Књига кошта 50 новчића; а ја обричем, да ћу особито призрења имати на оног, који ме сад подпомогне, кад будем књигу „Домаћи Лекови“ излавао, у погледу цене њене.

Новце нека изволу сваки мени у Срб. Итебеј per Pardany in Banat послати.

А докле књигу „Домаћи Лекови“ не издам, може се сваки који пати од велике болести, падавице, немачки Hinfalende Krankheit, латински Epilepsia — обратити на мене списмом и то рекомандованим, а ја ћу му одговорити и дан определити, кад ће ми доћи, да га сигурно и радикално излечим.

Лека тога последњег, никако никоме не пишем.

У Срб. Итеју 24-ог јулја 1871.

Наја Јанковић
парох.

ОГЛАСИ.

ОБЈАВА.

Високо министарство земљеделија, трговине и обрта дозволило је са милостивим решењем од 16. јула 1871. бр. 6212, да се овде у Меленци три годишња вашара и то: I. о Сретенију Господњем 2. (14.) фебруара, II. о Великој Госпојини 15. (27.) августа, III. о Митрову дну 26. октобра (7. новембра) сваке године, осим тога пак сваке суботе седмична пијаца држати може

Ово се с том примедбом до обћег знања ставља, да ће се први вашар сад о Великој Госпојини 15. (27) августа, а други о Митрову дну 26 октобра (7. новембра) ове године **безплатно** држати, и да ће први вашар од 12. до 15. (24—27.) августа, а други од 21—24. октобра. (2—5. новембра) трајати

У Меленци 26 јуна (7 августа) 1871

Стеван Лончар,
бележник.

Јова Таназевић,
местни начелник.

ПРОДАЈА МАШИНА

ИЗ НАЈБОЉИ ЕНГЛЕСКИ И ДРУГИ ФАБРИКА

ОД

R. Hornsby & Sons in Grautham, James & Fred. Novard in Bedford, Clayton & Shuttleworth in Linkoln, Marsch, Steward & Küne in Plano und Sycamore, Illinois Ver. Staaten von Nord Amerika, Bernhard Eichman in Prag, Eduard Kühne in Wiselburg, Josef Florenz in Wien.

Почем је сезона за сејање различите ране сада приспела, то нарочито препоручујем поштованим економима машине за сејање, које су особито удешене за наш предео, а конструкција је тако зна гаретов-систем, с том разликом, прво, што су много лакше од поменути, тако, да са њоме два коња, који су и слабији, могу читав дан радити; друго, што су ове машине, које ја препоручујем, јевтиније, — јер гаретова стоји 490 фор., а ове само 320 фор.; штедња је у семену 34 проц. Ко оваку машину купи, и са њом 60—70 ланаца посеје, тај је одма машину купио за оно семе, што је ова при сејању уштедила, а у будуће остаје му 300 фор. сваки пуг од семена, што је ова при сејању 60—70 ланаца уштедила. А осим тога морао је сваки опасити велику разлику, који је имао прилику видети, између оних усева, које је машина посејала и који су руком посејани. Из наведени разлога препоручујем сваком економу исту машину за сејање као најпотребнију и уједно умолавам сваког, који би лакову требао, да ми бар на 14 дана напред поручи, јер у фабрики праве се од 15 до 13, 11 до 9 реди, тако, да се не може довољно од једне врсте у стоваришту држати, јер се не зна које врсте највише пролазе. Ја с моје стране препоручујем сваком од 13 реди.

Уједно препоручујем свима и свакоме децималске кантарове из најбољих фабрика.

К. С. Боршан,

(2-3)

Спецерајска трговина „код златног јагњета.“

ВЛАСТНИК И ИЗДАВАЛАЦ: „ЗАДРУГА ЗА СРПСКУ НАРОДНУ ШТАМПАРИЈУ“. — УРЕДНИК ПАНТА ПОПОВИЋ.

Српска народна задружна штампарија у Новоме Саду 1871.

